

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1933-1934	N° 140		Zittingsjaar 1933-1934
PROJET DE LOI N° 36.	SEANCE du 13 mars 1934	VERGADERING van 13 Maart 1934	WETSONTWERP N° 36.

PROJET DE LOI

modifiant l'article 16, alinéa 4, de la loi organique
de l'enseignement primaire.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'ENSEIGNEMENT, DES SCIENCES ET DES ARTS (1)
PAR M. DE JAEGER (Ch.).

MADAME, MESSIEURS,

La fourniture gratuite des objets classiques aux enfants fréquentant les établissements d'enseignement primaire non payants était soumise à la condition que les parents fussent exonérés du paiement de la supertaxe ou impôt complémentaire sur le revenu global. Cette condition était déterminée par l'article 16, alinéa 4 de la loi organique de l'enseignement primaire et par l'article 41 des lois coordonnées du 29 octobre 1919 et au 3 août 1920.

Or, la supertaxe ayant été supprimée à partir de l'exercice fiscal 1930, en vertu de l'article 30 de la loi du 13 juillet 1930, il n'existe plus de base pour fixer le droit de gratuité.

Le projet de Monsieur le Ministre de l'Instruction publique, déposé le 28 novembre 1933, a pour but unique de remplacer le critère de la supertaxe par un critère nouveau qui « maintienne aux environs de ce qu'elle était précédemment la limite des ressources des bénéficiaires à la gratuité. »

L'examen de ce projet de loi a soulevé au sein de la Commission la question de la gratuité des fournitures scolaires à tous les enfants fréquentant les écoles gardiennes et primaires communales, adoptées et adoptables.

De l'avis de la majorité, l'obligation scolaire et la liberté du choix de l'école doivent avoir comme corollaire direct la

(1) La Commission est composée de MM. Mundeleer, président, Amelot, Blavier (E.), Bouchery, Buset, Clerckx, Debacker, De Jaeger (Charles), Destrée, de Wouters d'Oplinter, Dhavé, Doms, Eckelers, Fieullien, Foucart, Heyman, Huysmans, Maes, Mampaey, Mathieu (Fernand), Nèves, Sainte.

WETSONTWERP

tot wijziging van artikel 16, alinea 4, van de wet
tot regeling van het lager onderwijs.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR ONDERWIJS,
WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN (1) UITGEBRACHT
DOOR DEN HEER DE JAEGER (Ch.).

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

De kosteloze verstrekking van de schoolbehoeften aan de kinderen die lagere scholen voor niet-betalende kinderen bezoeken, werd afhankelijk gesteld van de voorwaarde dat de ouders vrijgesteld waren van het betalen der supertaxe of der bijkomende belasting op het globaal inkomen. Deze voorwaarde werd bepaald door artikel 16, alinéa 4, der wet tot regeling van het lager onderwijs en door artikel 4 der samengeordende wetten van 29 October 1919 en 3 Augustus 1920.

Welnu, daar de supertaxe afgeschaft werd, met ingang van het fiscaal dienstjaar 1930, op grond van artikel 30 der wet van 13 Juli 1930, bestaat er dus geen criterium meer voor de bepaling van het recht op kosteloosheid.

Het ontwerp, door den Minister van Openbaar Onderwijs op 28 November 1933 ingediend, heeft alleen voor doel het criterium van de supertaxe te vervangen door een nieuw criterium, hetwelk « de grens der geldmiddelen van de personen die het voordeel der kosteloosheid genieten, nagenoeg op het peil behoude waarop het vroeger was ».

Bij het onderzoek van dit wetsontwerp in de Commissie, werd de vraag opgeworpen van de kosteloosheid der schoolbehoeften voor al de kinderen die gemeentelijke aangenomen en aannembare lagere- en bewaarscholen bezoeken.

Naar het oordeel der meerderheid, moeten de schoolplicht en de vrijheid der schoolkeuze rechtstreeks niet

(1) De Commissie bestaat uit de heeren Mundeleer, voorzitter, Amelot, Blavier (E.), Bouchery, Buset, Clerckx, Debacker, De Jaeger (Charles), Destrée, de Wouters d'Oplinter, Dhavé, Doms, Eckelers, Fieullien, Foucart, Heyman, Huysmans, Maes, Mampaey, Mathieu (Fernand), Nèves, Sainte.

gratuité non seulement de l'enseignement, mais aussi celle des fournitures classiques.

Quelle est en réalité la situation actuelle ?

Aux termes de l'article 22 de la loi organique de l'enseignement primaire, la Province doit intervenir dans la dépense résultant de la délivrance gratuite des fournitures classiques dans les écoles primaires et gardiennes communales, adoptées et adoptables, pour des sommes dont les minima sont fixés par arrêté royal, sans que ces minima puissent dépasser 5 francs par élève masculin, 8 francs par élève féminin d'école primaire et 4 francs par élève d'école gardienne. Le montant de cette intervention est versé aux communes et aux directions des écoles adoptables sur états certifiés exacts par l'inspection scolaire.

Dans les écoles gardiennes et primaires communales adoptées la gratuité des fournitures existe en fait, celle-ci étant assurée par les communes mêmes qui touchent leur part des subsides provinciaux.

Dans les écoles adoptables les directions ne reçoivent que le montant de l'intervention provinciale et doivent suppléer elles-mêmes pour le restant de la dépense.

La majorité de la Commission demande que l'égalité absolue soit appliquée et que l'Etat supporte les charges très minimes de l'application du principe.

Toutefois, le but immédiat à atteindre est de fixer un nouveau critère remplaçant le critère supertaxe aboli depuis 1930 et permettant de procéder à la liquidation des subsides provinciaux pour 1931, 1932, 1933 et 1934.

Pour l'année 1931, le critère étant supprimé, la plupart des provinces ont liquidé sur les bases de 1930. Seule la province de Liège n'a liquidé aucun subside.

Pour l'année 1932, la province d'Anvers a adopté la même attitude que la province de Liège et la carence de ces deux provinces est motivée par le défaut de base légale pour la fixation des subsides.

Pour l'année 1933 on n'a procédé à aucune liquidation des subsides, celle-ci ne se faisant qu'avec un retard de plusieurs mois à cause des formalités à remplir.

Il est de toute urgence de sortir de l'imbroglio et c'est afin de pouvoir liquider définitivement et complètement les subsides pour 1931, 1932, 1933 et 1934 que Monsieur le Ministre de l'Instruction publique demande de mettre fin à la situation actuelle en fixant les bases pour la répartition des subsides qui sont les suivantes :

11,200 frs	—	—	11,200 frank
12,500 fr.	—	—	12,500 frank
15,000 fr.	—	—	15,000 frank

Les chiffres proposés sont à peu près les équivalents des bases antérieures, critère supertaxe.

alleen de kosteloosheid van het onderwijs maar ook deze van de schoolbehoeften voor gevolg hebben.

Inderdaad, welk is thans de toestand ?

Luidens artikel 22 der wet tot regeling van het lager onderwijs, moet de provincie bijdragen tot de uitgave voortvloeiende uit de kosteloze verstrekking der schoolbehoeften der gemeentelijke aangenomen en aanneembare lagere scholen en bewaarscholen, ten beloope van sommen welker minima bepaald worden bij Koninklijk besluit, zonder dat deze minima meer dan vijf frank per mannelijken leerling en acht frank per vrouwelijken leerling uit de lagere school en vier frank per leerling uit de bewaarscholen mogen bedragen. Het beloop dier bijdrage wordt aan de gemeenten en de besturen van aanneembare scholen uitgekeerd, op door het schooltoezicht echt verklaarde staten.

In de gemeentelijke aangenomen lagere scholen en bewaarscholen bestaat de kosteloosheid der schoolbehoeften in feite, daar deze verzekerd wordt door de gemeenten zelf die hun aandeel hebben in de provinciale toelagen.

In de aanneembare scholen ontvangen de besturen slechts het bedrag van de provinciale bijdrage en moeten zij zelf de rest der uitgave bijpassen.

De meerderheid der Commissie vraagt dat de volkomen gelijkheid zou toegepast worden en de Staat de uiterst geringe lasten van de toepassing van dit beginsel op zich zou nemen.

Het onmiddellijk te bereiken doel, evenwel, is een nieuw criterium te bepalen ter vervanging van het criterium supertaxe sedert 1930 opgeheven, waardoor men zou kunnen overgaan tot de vereffening der provinciale toelagen voor 1931, 1932, 1933 en 1934.

Daar er voor het jaar 1931 geen criterium meer bestond, hebben vrijwel al de provinciën de vereffening gedaan op de grondslagen van 1930. Alleen de Provincie Luik heeft niet één toelage uitgekeerd.

Voor het jaar 1932, heeft de provincie Antwerpen dezelfde houding aangenomen als de provincie Luik, en de ontstentenis dier twee provinciën vindt haren oorsprong in het gemis van een wettelijken grondslag voor de vaststelling der toelagen.

Voor het jaar 1933, werd geene enkele toelage uitbetaald, daar die bewerking verscheidene maanden in beslag neemt, wegens de te vervullen formaliteiten.

Aan dien warboel dient ten spoedigste een einde gemaakt. Om voorgoed en volkomen de toelagen te kunnen uitbetalen voor 1931, 1932, 1933 en 1934, vraagt de Minister van Onderwijs van een einde te maken aan den bestaanden toestand, door de grondslagen voor den omslag der toelagen als volgt te bepalen :

11,200 frank	in de gemeenten met minder dan 5,000 inwoners;
12,500 frank	in de gemeenten met 5,000 tot 30,000 inwoners;
15,000 frank	in de gemeenten met 30,000 inwoners en meer.

De voorgestelde cijfers stemmen nagenoeg overeen met de vroegere grondslagen, met het criterium supertaxe.

La Commission a rejeté par 7 voix contre 4, la proposition d'application *immédiate* du principe à la gratuité absolue et adopté les bases proposées par M. le Ministre de l'Instruction publique afin de pouvoir liquider les années 1931, 1932, 1933 et 1934.

Toutefois, en attendant un régime plus rationnel, elle estime que, pour les années ultérieures, il serait opportun d'élever quelque peu le plafond des ressources des parents pour les raisons suivantes :

1) Depuis la fixation du critère en 1919 et 1920, l'enseignement primaire a évolué : une part plus large a été faite aux travaux manuels tant pour les garçons que pour les filles, ce qui entraîne une dépense plus grande pour l'acquisition des matières premières, surtout pour les filles :

2) L'enseignement du 4e degré s'est élargi et exige des livres et des objets classiques plus coûteux, sans parler des travaux manuels pour les deux sexes et de l'enseignement ménager pour les filles ;

3) Le prix des fournitures classiques et notamment des manuels est resté élevé et hors de proportion avec les prix de 1919 et 1920.

En conséquence, la Commission propose que pour les années ultérieures, la gratuité des fournitures soit assurée aux enfants dont les parents ne jouissent pas de ressources brutes supérieures aux chiffres suivants :

12,500 fr.	dans les communes de moins de 5,000 habitants.
15,000 fr.	— de 5,000 à 30,000 habitants.
16,500 fr.	— de 30,000 habitants et plus.

Il est clair que l'application de ce barème entraînera une augmentation de dépenses à charge des provinces, qu'il n'est pas possible d'évaluer exactement.

Toutefois, on peut estimer qu'elle ne sera pas notable en se basant sur l'augmentation qu'entraînerait la gratuité absolue.

..

Lors de la discussion qui eut lieu au sein de la Commission, un membre s'est plaint que certaines administrations provinciales et communales ne remplissent pas les devoirs qui leur sont imposés, par l'article 22, alinéa 2 de la loi organique de l'enseignement primaire, vis-à-vis des institutions d'enseignement où les enfants, dont les parents n'ont pas de domicile fixe, sont appelés à recevoir l'instruction.

Quoique cette question ne tombe pas dans les limites du projet de loi, votre Commission se permet, néanmoins, de la soulever et de faire connaître son avis. Elle estime que les administrations provinciales et communales n'ont pas le droit de faire une distinction entre les établissements d'instruction qui sont désignés par la loi organique de l'enseignement primaire pour l'acquittement de l'obligation scolaire. Cette loi forme un ensemble et il ne peut être permis d'en

Met 7 stemmen tegen 4, heeft de Commissie het voorstel afgewezen, strekkende tot de *onmiddellijke* toepassing van het principe der volstrekte kosteloosheid en heeft zij de grondslagen aangenomen, welke door den Minister van Openbaar Onderwijs werden voorgesteld om de jaren 1931, 1932, 1933 en 1934 te kunnen vereffenen.

Nochtans, in afwachting van een meer rationeel regime, is zij van meening dat, voor de komende jaren, de grens van de geldmiddelen der ouders ietwat zou dienen verhoogd te worden, en dit om de volgende redenen :

1) Sedert het vaststellen van het criterium in 1919 en 1920, heeft het lager onderwijs geëvolueerd : er wordt een ruimer aandeel gelaten aan de handwerken, zoowel voor de jongens als voor de meisjes, wat grooter uitgaven vergt voor den aankoop van de grondstoffen, vooral voor de meisjes ;

2) Het onderwijs van den 4^{en} graad werd uitgebreid, en vergt duurdere boeken en schoolbehoeften, zonder nog te gewagen van de handwerken voor beide geslachten en het huishoudelijk onderwijs voor de meisjes ;

3) De schoolbehoeften en namelijk de boeken zijn duur gebleven en buiten verhouding met de prijzen van 1914 en 1920.

Bijgevolg stelt de Commissie voor, dat, voor de volgende jaren, de kosteloosheid der schoolbehoeften toegekend zou worden aan de kinderen wier ouders geen bruto-inkomsten hebben, die hooger zijn dan volgende cijfers :

12,500 frank	in de gemeenten met minder dan 5,000 inwoners ;
15,000 frank	in de gemeenten met 5,000 tot 30,000 inwoners ;
16,500 frank	in de gemeenten met 30,000 inwoners en meer.

Het spreekt vanzelf dat de toepassing van dit barema voor de provinciën eene vermeerdering van uitgaven voor gevolg zal hebben, welke niet nauwkeurig kan geraamd worden. Nochtans mag men voorzien dat zij niet aanzienlijk zal zijn, vergeleken bij de vermeerdering welke uit de volstrekte kosteloosheid zou kunnen voortvloeien.

..

Bij de bespreking die plaats vond in den schoot der Commissie, bracht een lid voor, dat sommige provincie- en gemeentebesturen de verplichtingen niet nakomen welke artikel 22, alinea 2, van de wet tot regeling van het lager onderwijs hun oplegt, jegens de onderwijsinstellingen waar de kinderen, wier ouders geen vaste woonplaats hebben, onderwijs genieten.

Alhoewel deze vraag niet valt binnen de perken van het wetsontwerp, veroorlooft zich uwe Commissie ze toch op te werpen en hare meening te laten kennen. Zij is van oordeel dat de provincie- en de gemeentebesturen het recht niet hebben een onderscheid te maken tusschen de onderwijsinstellingen die aangeduid worden door de wet tot regeling van het lager onderwijs, voor het vervullen van den schoolplicht. Deze wet maakt een geheel uit en men mag er geen

détacher une partie pour échapper à une des obligations édictées.

..

La Commission a demandé au Rapporteur d'insister auprès de Monsieur le Ministre de l'Instruction publique pour qu'il reprenne le projet de loi modifiant certaines dispositions à la loi organique de l'enseignement primaire déposé le 24 janvier 1929 par feu M. le Ministre Vauthier (Chambre des Représentants, session de 1928-1929, document n° 91). Les dispositions proposées ont trait à :

- 1) le changement d'école au cours de l'année scolaire;
- 2) le nombre d'heures de classes et leur durée;
- 3) l'établissement des décimes additionnels sur les amendes pénales pour infractions à l'obligation scolaire;
- 4) l'élévation du taux d'intervention des provinces dans l'achat des fournitures classiques;
- 5) les sanctions pour inobservation de la loi;
- 6) les certificats d'aptitude aux fonctions d'institutrice gardienne.

Ces dispositions ne visent aucune réforme profonde de l'enseignement primaire, mais leur adoption rendra plus facile et plus efficace l'application de certains principes déjà contenus dans la législation actuelle.

..

En conséquence la Commission propose :

- 1° Pour les années 1931, 1932, 1933 et 1934 l'adoption des bases d'exonération proposées par Monsieur le Ministre de l'Instruction publique;
- 2° Pour les années 1935 et ultérieures l'adoption des bases d'exonération proposées par la Commission.

Le rapport est adopté à l'unanimité des membres présents.

Le Président,

L. MUNDELEER,

Le Rapporteur,

Ch. DE JAEGER.

gedeelte van losmaken om zich te onttrekken aan een der voorgeschreven verplichtingen.

..

De Commissie heeft aan den verslaggever gevraagd, dat hij bij den Minister van Openbaar Onderwijs zou aandringen opdat hij het wetsontwerp houdende wijziging van sommige bepalingen van de wet tot regeling van het lager onderwijs ingediend, op 24 Januari 1929, door wijlen Minister Vauthier (Kamer der Volksvertegenwoordigers, zittingsjaar 1928-1928, stuk n° 91), opnieuw zou voorleggen.

De voorgestelde schikkingen hebben betrekking op :

- 1) de verandering van school in den loop van het schooljaar;
- 2) het aantal lessen en den duur er van;
- 3) het invoeren van opdecimes op de geldboeten wegens inbreuk op den schoolplicht;
- 4) de verhooging van het bedrag der provinciale toelagen voor den aankoop van schoolbehoeften;
- 5) de strafbepalingen wegens niet-naleving der wet;
- 6) de bekwaamheidsgetuigschriften voor het ambt van bewaarschoolonderwijzeres.

Deze bepalingen beoogen geen enkele diepgaande hervorming van het lager onderwijs, doch door hun goedkeuring zal de toepassing vergemakkelijkt en doeltreffender gemaakt worden van sommige principes die de huidige wetgeving reeds inhoudt.

..

Bijgevolg, stelt de Commissie voor :

- 1° Voor de jaren 1931, 1932, 1933 en 1934, de basissen van vrijstelling goed te keuren, die door den Minister van Openbaar Onderwijs worden voorgesteld;
- 2° Voor het jaar 1935 en de volgende jaren, de basissen van vrijstelling te aanvaarden, die door de Commissie worden voorgesteld.

Het verslag werd goedgekeurd door al de aanwezige leden.

De Verslaggever,

L. MUNDELEER,

De Voorzitter,

Ch. DE JAEGER.

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1933-1934	(Annexe) N° 140 (Bijlage)	Zittingsjaar 1933-1934	
PROJET DE LOI N° 36.	SEANCE du 13 mars 1934	VERGADERING van 13 Maart 1934	WETSONTWERP N° 36.

PROJET DE LOI

modifiant l'article 16, alinéa 4, de la loi organique
de l'enseignement primaire.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'ENSEIGNEMENT, DES SCIENCES ET DES ARTS
PAR M. DE JAEGER (Ch.).

Texte proposé par la Commission**ARTICLE PREMIER.**

L'article 16, alinéa 4, de la loi organique de l'enseignement primaire est modifié comme suit :

« La gratuité comporte la fourniture des objets classiques aux enfants dont les parents ne jouissent pas de ressources brutes supérieures aux chiffres ci-après :

» 12,500 francs dans les communes de moins de 5,000 habitants;

» 15,000 francs dans les communes de 5,000 à 30,000 habitants exclusivement;

» 16,500 francs dans les communes de 30,000 habitants et plus. »

La présente disposition sera obligatoire à partir du 1er janvier 1935.

ART. 2.*Disposition transitoire.*

Pour les années 1931, 1932, 1933 et 1934 bénéficieront de la gratuité prévue à l'article 16, alinéa 4 de la loi organique de l'enseignement primaire, les enfants dont les parents n'ont pas joui au cours des dites années de ressources brutes supérieures aux chiffres ci-après :

11,200 francs dans les communes de moins de 5,000 habitants;

12,500 francs dans les communes de 5,000 à 30,000 habitants exclusivement;

15,000 francs dans les communes de 30,000 habitants et plus.

WETSONTWERP

tot wijziging van artikel 16, alinea 4, van de wet
tot regeling van het lager onderwijs.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR ONDERWIJS,
WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN UITGEBRACHT
DOOR DEN HEER DE JAEGER (Ch.).

Tekst door de Commissie voorgesteld**EERSTE ARTIKEL.**

Artikel 16, alinea 4, van de wet tot regeling van het lager onderwijs wordt als volgt gewijzigd :

« Kosteloosheid brengt mede het verschaffen van de schoolbehoeften aan de kinderen wier ouders geen bruto-inkomsten hebben, die hooger zijn dan volgende cijfers :

» 12,500 frank in de gemeenten met minder dan 5,000 inwoners;

» 15,000 frank in de gemeenten met 5,000 tot en zonder 30,000 inwoners;

» 16,500 frank in de gemeenten met 30,000 inwoners en meer. »

Deze bepaling is bindend van 1 Januari 1935 af.

ART. 2.*Overgangsbepaling.*

Voor de jaren 1931, 1932, 1933 en 1934, genieten de kosteloosheid voorzien bij artikel 16, alinea 4 der wet tot regeling van het lager onderwijs, de kinderen wier ouders, in den loop van gezegde jaren, geen bruto-inkomsten hadden, hooger dan de volgende cijfers :

11,200 frank in de gemeenten met minder dan 5,000 inwoners;

12,500 frank in de gemeenten met 5,000 tot en zonder 30,000 inwoners;

15,000 frank in de gemeenten met 30,000 inwoners en meer.